

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové, soudkyň JUDr. Lenky Matyášové, JUDr. Marie Turkové, JUDr. Brigity Chrastilové a soudce JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobkyně: **S. N.**, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, Nad Štolou 936/3, poštovní přihrádka 21/OAM, 170 34, Praha 7, o udělení azylu, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 23. 7. 2007, č. j. 29 Az 50/2006 – 53,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalobkyni **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

Odůvodnění:

Rozhodnutím žalovaného (dále jen stěžovatele) ze dne 14. 8. 2006, č. j. OAM-201/LE-BE03-BE01-2006 nebyl žalobkyni udělen azyl podle ustanovení § 12, § 13 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, v platném znění (dále jen „zákon o azylu) a současně bylo rozhodnuto, že se na ni nevztahuje překážka vycestování ve smyslu ust.§ 91 cit. zákona.

Proti rozhodnutí stěžovatele podala žalobkyně žalobu, na základě které Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 23. 7. 2007, č. j. 29 Az 50/2006 - 53 rozhodnutí stěžovatele zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

V kasační stížnosti, podané proti výše citovanému rozsudku stěžovatel uvádí, že soud zrušil správní rozhodnutí stěžovatele s odkazem na zrušující rozsudek ve věci bratra žalobkyně a jeho manželky. Stěžovatel s tímto postupem vyslovuje zásadní nesouhlas, neboť soud nerespektoval zásadu individuálního posuzování případů žadatelů o udělení mezinárodní ochrany. Jmenovaná není nezletilou osobou. Její tvrzení měl tedy soud posuzovat samostatně. K vázanosti jejího případu na kauzu jejího bratra stěžovatel poznamenává, že kdyby mu správní orgán udělil azyl dle § 12 zákona o azylu, neznamená to aplikaci azylu za účelem sloučení rodiny dle § 13 zákona o azylu, jelikož sourozenec azylanta není uveden jako rodinný příslušník v taxativním výčtu § 13 odst. 2 cit. zákona. Bratr jmenované azylantem není a soud překračuje svou pravomoc, když zasahuje do rozhodování správního orgánu v jeho věci.

Co se týče příběhu jmenované, stěžovatel se domnívá, že její případ posoudil objektivně a shromáždil podklady, které byly dostatečné, přičemž byl vázán tvrzeními, jež jmenovaná uvedla. Správní orgán postupoval v souladu se zásadou individuálního posuzování žádostí o mezinárodní ochranu a respektoval ustálenou judikaturu NSS, např. rozsudek č. j. 2 Azs 30/2003 ze dne 8. 1. 2004: „Rozsah dokazování ve správním řízení je však ve věcech azylových dán obsahem podané žádosti," shodně viz rozsudek č. j. 5 Azs 222/2004 ze dne 30. 9. 2004. Žadatelka zmiňovala nevěrohodné a vzájemně si odporující tvrzení a nebyla schopna vysvětlit rozpory ve svých výpovědích. Správní orgán její výpovědi zhodnotil a dospěl k závěru, že uváděla nepravdivé údaje státním orgánům země, kde žádá ochranu formou azylu. Navíc svůj postoj k azylovému řízení dala jasně najevo tím, že svévolně opustila pobytové středisko a nelegálně vycestovala do SRN. V podrobnostech odkazuje stěžovatel na odůvodnění správního rozhodnutí.

Stěžovatel dále mimo jiné uvádí, že správní orgán se ve svém rozhodnutí vypořádal se všemi tvrzeními jmenované a konstatoval, že se její problémy se státními orgány země původu nedají označit za pronásledování dle § 2 odst. 7 zákona o azylu. Nejsou tak naplněny podmínky udělení azylu podle § 12 cit. zákona. Stěžovatel k tomu uvádí, že mezinárodní ochrana je aplikovatelná pouze v omezeném rozsahu na zákonem vymezené pronásledování ze závažných důvodů, kdy je chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, a nepokrývá další případy vážného porušování lidských práv, i když jsou natolik závažné, že by na ně mohlo být nahlíženo jako na pronásledování.

Stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

Žalobkyně se ve svém vyjádření ke kasační stížnosti plně ztotožňuje s výrokem rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové.

Krajský soud v Hradci Králové v odůvodnění svého rozhodnutí, kterým zrušil rozhodnutí stěžovatele, uvádí, že soudu je známo, že tentýž den, kdy byla projednávána

žaloba žalobkyně soud jednal i ve věci žaloby jejího manžela a jeho sestry. Těmto žalobám soud vyhověl a rozhodnutí žalovaného zrušil pro vady řízení a ku zrušení rozhodnutí žalovaného ve věci žalobkyně proto přistoupil mimo jiné i z důvodu případné aplikace § 13 zákona o azylu. V novém řízení by se měl rovněž správní orgán podrobněji vypořádat s námitkami žalobkyně v tom směru, že ač jí jsou jako Kurdovi upřena základní lidská práva, nelze na ni vztáhnout ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu. Považuje také za nutné vypořádat se podrobněji s případnou překážkou vycestování v návaznosti na skutečnosti, vyplývající ze zpráv o zemi původu, které soud provedl v soudním řízení. Soud nemá za objasněné, proč a na základě jakých informací cestovali příbuzní právě do České republiky, když v té době již dle výpovědi žalobkyně jim bylo známo, že jejich příbuzní žijí v SRN.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadené rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové v mezích uplatněného důvodu dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud musí souhlasit s názorem stěžovatele ohledně možnosti či spíše nemožnosti aplikace ustanovení § 13 zákona o azylu. Je pravda, že příběh o problémech osoby bez státní příslušnosti v Sýrii, důvod vycestování i průběh cesty je úzce spjat s příběhem jejího manžela a švagrové, použití ustanovení § 13 zákona o azylu však nelze vztáhnout na tuto situaci, kdy ani jeden rodinný příslušník žalobkyně azyl v České republice neobdržel.

Udělení azylu rodinnému příslušníku azylanta je možné jen v případě existence pravomocného rozhodnutí o udělení azylu osobě, která je rodinným příslušníkem žadatele o azyl (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 8. 2004, č. j. 4 Azs 147/2004 - 81). Postup podle citovaného ustanovení nelze odůvodnit tím, že by v případě stěžovatelových rodinných příslušníků dospěl správní orgán k nezákonnému závěru, pokud rozhodl o neudělení azylu, a krajský soud by žalobami napadené rozhodnutí zrušil.

Možné udělení azylu rodinnému příslušníku v Německu ze zřejmých důvodů nezakládá důvod k udělení azylu za účelem sloučení rodiny žalobkyni v České republice.

Není povinností žadatele o azyl, aby pronásledování své osoby prokazoval jinými důkazními prostředky než vlastní věrohodnou výpovědí. Je naopak povinností správního orgánu, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědí žadatele o azyl vyvracejí či zpochybňují. To bylo správním orgánem prokázáno, kdy k tomu přispěla sama žalobkyně, když ve své druhé žádosti o azyl uváděla odlišné skutečnosti než v té první. Tento fakt se žalobkyně snažila vysvětlit tím, že měla obavu z toho, že bude navrácena zpět do Sýrie.

V dalším si Nejvyšší správní soud si dovoluje odkázat na v rozhodnutí ve věci azylu stěžovatelem citovaný rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 1. 2002, č. j. 5 A 746/2000, který mimo jiné uvádí: „Pravdivost tvrzení žadatele a věrohodnost jeho osoby jsou základem, z něhož se v azylovém řízení nutně vychází, neboť skutečnosti, o nichž žadatel tvrdí, že byly důvodem jeho odchodu či důvodem vzniku obav z jeho návratu a případné důkazy, jichž se na podporu svých tvrzení takový žadatel odvolává v rámci

azylové procedury, mohou být ověřeny zpravidla toliko rámcově, mnohdy na jeho čestném prohlášení stojí i identita jeho osoby, když nemůže tuto doložit. Potřebnou věrohodnost sama osoba, a tím i její příběh, nutně ztrácí, pakliže je nepravdivost jejich tvrzení opakovaně zjištěna a nasvědčuje tak tomu, že k odchodu z vlasti vedly žadatele důvody jiné, než jím tvrzené."

Nelze tedy zcela souhlasit s názorem krajského soudu, že je úkolem správního orgánu podrobněji a přesvědčivěji zjistit na základě jakých podkladů a informací cestovali příbuzní právě do České republiky a jaké měli další informace o možnostech svého dalšího pobývání v cizině a v ČR konkrétně, neboť správní orgán, i když se snaží zjistit veškeré skutečnosti, přesně a úplně skutkový stav, stěží tak může činit, pokud sám žadatel či žadatelka své tvrzení účelově mění, a tím věrohodnost své výpovědi, pokud ne znevěrohodňuje, tak alespoň notně snižuje. Nevěrohodnost tvrzení, zejména vzhledem k jejich rozporuplnosti, znemožňuje správnímu orgánu shledat u žadatele o azyl podmínky pro jeho udělení.

Skutečnost, že žadatel o azyl učiní dvě odlišné výpovědi, ať již z jakéhokoliv důvodu, nemusí nutně znamenat, že alespoň jedna z nich je správná, a pouze na základě dalších důkazů je správní orgán schopen rozpoznat indicie, vedoucí k možnosti ověření té či oné, což však již za situace, kdy vypovídající schopnost tvrzení a důvěryhodnost žadatele je notně snížena. Pokud však správní orgán není sto zjistit, která z výpovědí žadatele je pravdivá, obě či všechny pokud by jich bylo více, je nutno brát za neprokázané a nedůvěryhodné.

Azyl je výjimečný institut konstruovaný za účelem poskytnutí ochrany tomu, kdo z důvodů v zákoně stanovených pociťuje oprávněnou obavu z pronásledování ve státě, jehož je občanem, nebo v zemi původu, pokud je bez státní příslušnosti. Azyl jako právní institut není (a nikdy nebyl) univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávím, postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel. Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou jak v mezinárodním, tak ve vnitrostátním kontextu uznávána. Institut azylu je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů, kdy je tímto institutem chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže i další případy vážného porušování ostatních lidských práv jsou natolik závažné, že by na ně taktéž bylo možno nahlížet jako na pronásledování. Z toho vyplývá, že přestože Kurdové v Sýrii nemají v postavení žalobkyně základní lidská práva, nemusí toto nutně znamenat, že absence těchto práv zapříčiňuje v daném případě udělení azylu.

Nejvyšší správní soud však musel přisvědčit krajskému soudu stran nedostatečného posouzení překážky vycestování a považuje za nutné, aby se správní orgán podrobněji vypořádal s případnou překážkou vycestování zejména v návaznosti na skutečnosti vyplývající ze zpráv o zemi původu, které krajský soud provedl v soudním řízení.

V této souvislosti je třeba toliko pro úplnost poznamenat, že institut překážek vycestování (§ 91 zákona o azylu v dřívějším znění) byl zákonem č. 165/2006 Sb. zrušen, a s účinností od 1. 9. 2006 ho v plné šíři nahrazuje nový institut tzv. *„doplňkové ochrany"*.

Důvody pro udělení doplňkové ochrany jsou vtěleny do ustanovení § 14a zákona o azylu, a to tak, že: *„doplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 (je jím uložení nebo vykonání trestu smrti, mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky), a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště“*.

Pro zjištění okolností rozhodných pro udělení doplňkové ochrany je tedy určující doba případného návratu žadatele o azyl do jeho vlasti. V případě uplatnění čl. 33 Ženevské úmluvy a řešení otázek týkajících se rozhodování o poskytnutí doplňkové ochrany, která je podle aktuální právní úpravy vnitrostátním prostředkem k naplnění požadavku plynoucího ze zásady *„non-refoulement“*, je z povahy věci a z podstaty samotného tohoto právního institutu logicky dovoditelné, že dokazování a posuzování skutkových okolností, konkrétně situace v zemi původu žadatele ve vztahu k jeho individuálním poměrům a k dalším faktům, které je sám schopen doložit, nebo které jsou jinak zřejmé, je nutno vázat k okamžiku, kdy má být o doplňkové ochraně rozhodováno, tedy se zřetelem k současnosti, či spíše blízké budoucnosti, nikoli však směrem do minulosti.

Nejvyšší správní soud nezjistil naplnění důvodu kasační stížnosti podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., když shledal, že Krajský soud v Hradci Králové nepochybil, jestliže žalobou napadené rozhodnutí pro vady řízení zrušil a vrátil věc stěžovateli k dalšímu řízení. Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s.) a žalobkyni, která byla v řízení úspěšná, náklady řízení nevznikly, resp. je neúčtovala. Proto soud rozhodl, že žalobkyni se nepřiznává náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (ustanovení § 53, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 17. března 2008

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu